

ΤΟ ΛΕΓΟΜΕΝΟΝ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ^{*}

Πολὺ διάγοι τῶν νέων περιηγητῶν τῶν διαπλεόντων τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ ἀπεβιβαζομένων εἰς τὴν Ἰτέαν, ὅπως συμβουλευθῶσι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, παρεκκλίνουσι πρὸ τῆς ἀναβάσεως τῶν ἀγωφερῶν κλιτύων τοῦ Παρνασσοῦ χάριν ἐπισκέψεως τῶν λαμπρῶν μεσαιωνικῶν λειψάνων τῶν Σειλών.¹ Άλλ' ἡ τοιαύτη περιήροιμὴ ἀνταμείβει ἀφθόνως διὰ τὸν χρόνον τὸν ἀφιερούμενον εἰς τὴν διάβασιν διὰ τῆς πλουσίας ἐκείνης λωρίδος γῆς, τῆς μεταξὺ τοῦ ὄρους καὶ τῆς θαλάσσης, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου Ἱεροῦ πολέμου καὶ τῆς διὰ τούτου ἀπωλείας τῆς αὐτοκρατορίας τῶν νοτιωτέρων Ἑλλήνων ἐν Χωρωνείᾳ. Συχνάκις ὑψηλῇ ὑποσκάζουσα κάμηλος διέρχεται πρὸ ἡμῶν παρὰ τὴν εὔρειαν ἀμαΞιτόν, ἐμποιοῦσα παράδοξον αἴσθησιν ὡς μὴ ἔχουσα λόγον ὑπάρξεως ἐν μέσῳ Ἑλληνικῶν ἔλαιων. Ἐνταῦθα τε καὶ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς Τραχινίας μετοξὺ τῶν Θερμοπυλῶν καὶ τῆς Λαμίας, οὐδαμοῦ δ' ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, εὑρίσκεται ἡ κάμηλος, λείψανον ἵναμφιβόλως τῶν χρόνων καθ' οὓς ἥρχον οἱ Τοῦρκοι καὶ μετὰ τῶν ἀνατολικῶν αὗτῶν ἐθίμων μετήγαγον καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀνατολῇ φορτηγὸν αὗτῶν ζῶν. Μετὰ δὲ ἀμαξοδρομίαν μᾶς περίπου ὥρας ἀπὸ τῆς Ἰτέας ἐμφανίζονται τὰ Σάλωνα ἢ ἡ Ἀμφισσα, ὡς καλεῖται σήμερον ἡ πόλις διὰ τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς ὀνόματος, κειμένη ἀριστερὰ τῶν Δελφῶν καὶ ἀκριβῶς, καθ' ἃ λέγει δὲ Ἡρόδοτος, ὑπὲρ τοῦ *Κρισαίου πεδίου*.

'Ἐν ταῖς σελίσι τοῦ πολυθρυλήτου λόγου τοῦ Δημοσθένους περὶ τοῦ στεφάνου ἀναγιγνώσκομεν τὰ λεγόμενα ὥπ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἔριδος τῶν Ἀμφισσέων πρὸς τοὺς Ἀμφικτύονας περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ γεωργεῖν τὸ διάμεσον πεδίον, ἔριδος ὑπεκκαυθείσης ὑπὸ τοῦ ἀντιτίκλου τοῦ ὁγήτορος, τοῦ Αἰσχίνου, ὃντος τῶν δημάγωγῶν ἐκείνων τῶν κοινῶν καθ' ἀπάσας τὰς περιόδους ὑπερχειλιζούσης παιδεύσεως, οἵτινες εἶνε πρόδυμοι «De l' Europe anéantir le plan, pour avoir un emploi de mille ecus par an.» Καὶ ἐτιμωρήθη μὲν πικρῶς ἡ Ἀμφισσα διὰ τὴν υρασύτητ' αὐτῆς ὑπὸ Φιλίπ-

1 Τι.δημιοσιεύθη ἐν τῷ Guardian τῇ 11/27. Απριλίου 1905.

που τοῦ Μακεδόνος· ἀλλὰ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ὑπὸ νέον ὄνομα ἀνέστη αὐτόχρημα ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἔρειπίων, ὅπως ἀποβῆ πόλις μεγάλην ἔχουσα σημασίαν. Καὶ δή, δτε τῷ 1205 Βονιφάτιος ὁ Μομφερρατικός, ὁ βασιλεὺς τῆς Θεσσαλονίκης, ἐπέδραμε τὴν Ἑλλάδα καὶ διένειμε τὴν χώραν ταύτην μεταξὺ τῶν ἀξιολογωτάτων αὐτοῦ ἀκολουθῶν, κατέστησε δύο μικροὺς ἀρχοντας, τὸν μαρκίωνα τῆς Βεδονίτης, οὐ καθηκον ἦτο ἡ φύλαξις τοῦ στενοῦ τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ τὸν αὐθέντην τῆς Ἀμφίσσης, ὅστις ὥφειλε γὰρ ἐπιτηρῆ τὴν ὅδὸν μεταξὺ τῶν Θερμοπυλῶν καὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου.

Ἡ Ἀμφίσσα ἔλαβεν ἔκτατε τὸ ὄνομα Σάλωνα, ἢ La Sole, ὡς ἐκάλουν αὐτὴν οἱ Φράγκοι, πιθανῶς ἀπὸ τοῦ δνόματος τοῦ εἰς τὸν Βονιφάτιον περιελθόντος βασιλείου τῆς (Θεσ)σαλονίκης, καὶ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο διετίθησε μέχρι τῆς ἐλληνικῆς παλιγγενεσίας καὶ τῆς ἀναβίωσεως τῶν ἀρχαίων ἀναμνήσεων. Οἱ Φράγκοι αὐθένται τῶν Σαλώνων, ὁ Θωμᾶς Στρομογκοὺρ καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἦσαν ἀνδρες ἀξιοί λόγου ἐν τῇ φεουδαλικῇ ιστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος. "Ἐχομεν δ' ἀκόμη σωζόμενα νομίσματα" αὐτῶν, καὶ βλέπομεν αὐτοὺς συμμετέχοντας ἀπάντων τῶν συγχρόνων πολέμων. Καὶ δὲ πρῶτος οὗτον ἐπεσε μαχόμενος ἐναντίον τοῦ "Ἐλληνος δεσπότου" τῆς Ἡπείρου, δὲ τελευταῖος εἶνε μεταξὺ τῶν φονευθέντων καὶ τὴν μεγάλην μάχην τοῦ βιωτικοῦ Κηφισοῦ, ὃτις ὑπὸ τῶν τραχέων Καταλωνίων κατεκτήθη τὸ λαμπρὸν δουκάτον τῶν Ἀθηνῶν καὶ κατεβλήθησαν οἱ φράγκοι ἐππόται τῆς Ἑλλάδος. Ἡ δὲ χήρα τοῦ τελευταίου Στρομογκούρ ἔγεινε σύζυγος ἐνὸς τῶν ὀλίγων ἐπιζησάντων, τοῦ Ρογήρου Δελώρ, ἐππότου ἐκ Ρουσκιλλονού (Roussillon), καὶ μετὰ τὰς ἡμέρας αὐτῶν ἦ βαρωνεία περιῆλθε διὰ κηδεστίας τοῦ Πέτρου Φαδρῆγον τὸν Ἀραγώνιον, οὗ τὸ ἐπώνυμον, ὅπερ ἐίνε ὅπαταλωνικὸς τύπος τοῦ δνόματος Φρειδερίκου, ὑπεμίμησε τὰς ὀλεθρίας αὐτοῦ σχέσεις, πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Σικελίας Φρειδερίκον.Β.¹⁾ Καθ' ὅλον τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα οἱ Καταλωνοί κόμιτες τῶν Σαλώνων, οὓς ἤ Λατίνος μεταφραστὴς τοῦ Λαονίκου Χαλκοκονδύλη¹⁾ διὰ γελοίας παρανοήσεως ἔχειροτόνησε «δοῦκας τῶν Δελφῶν», ἐτάσσοντο μεταξὺ τῶν πρωτευόντων εὑπατριδῶν τῆς Ἑλλάδος, ἔως τέλος μία δεσποινίς, ἦ κόμισσα τῶν Σαλώνων Μαρία ἔμεινεν ὡς μόνη ἀντιπρόσωπος

1) Λαονίκου Χαλκοκονδύλη ἐκδ. Βόννης σ.67.

τοῦ γένους αὐτῶν. Μετὰ δὲ περιφρονητικὴν ἀπόρριψιν γάμου μετὰ τυνος συγγενοῦς τοῦ Φλωρεντίνου Νεόρου 'Ατζαϊώλη, τοῦ 'Ρόσχιλδ ἐκείνων τῶν χρόνων, ὅπεις ἀνέδειξεν ἐαυτὸν δοῦκα τῶν 'Αθηνῶν, ἡ ὥραια κόμισσι τῶν Σαλώνων ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν τῷ χαρεμίῳ τοῦ Βαγιαζίτ Λ.' καταλιποῦσα τὴν βαρωνείαν αὐτῆς ὃς κτῆσιν τῶν Τούρκων. 'Αλλὰ ἐπιχώριος θρύλος, ὃν μοι διηγήθησαν, δτ' ἐπεσκέψθην τὴν πόλιν ποιεῖται λόγον περὶ τῆς βασιλοπούλας ὡς κρημνισθεῖσης κατὰ τῶν ὑπὸ ὕοιῶν κατασπάρτων ἀπορρώγων βράχων, τῶν κατὰ τὸ βόρειον μέρος τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ τὸ κάστρον.

Τὰ Σάλωνα, καίπερ κατὰ μέρος πυρποληθέντα ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, ἐμποιοῦσιν ἔτι καὶ σήμερον αἴσθησιν τουρκικῆς πόλεως μὲ τὰ ἔυλινα αὐτῶν μαγαζεῖα καὶ τυնς κομιφοὺς οἰκίσκους, κειμένους ἐν τινι μυχῷ τοῦ ὅρους μακρὰν τῆς θιαλάσσης μεταξὺ πορτοκαλλεώνων καὶ λεμονεώνων, πληρούντων σύμπασιν τὴν περίχωρον. Καὶ δίδει μέν τινα ζωὴν εἰς τὴν πόλιν. ἡ ἐν αὐτῇ παρουσίᾳ στρατιωτικῆς φρουρᾶς, ἀλλὰ τὸ μάλιστα ἐλκύον εἶνε τὸ μεγαλοπρεπὲς κάστρον, ὃπερ κεῖται ἐπὶ τινος λόφου. ὑπερθεν τῆς πόλεως, ἐξ οὗ ὁραία εἶνε ἡ θέα τοῦ ἔλαιοφύτου πεδίου. Η πύλη τοῦ φρουρίου εἶνε λίαν ἀρχαία, καὶ καθ' ἓν Μυκήναις, ὡς ὑπέρθυρον χρησιμεύει πελώριος ἐπιμήκης λίθος. Αὐτὸ δὲ τὸ φρούριον εἶνε ἐκτισμένον ἐκ παμμεγέθων τετραγώνων λίθων, σχεδὸν Κυκλωπείων τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος, τῶν δὲ ὑλικῶν τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως τῆς 'Αμφίσσης, ἢν κατέστρεψεν ὁ Φέλιππος τὸ ἔτος τῆς μάχης τῆς Χαιρωνείας (338 π.Χ.) ἔγεινε χρῆσις καθ' ὃν τρόπον ἐν τῷ πύργῳ τῆς Πάρου, ὃπως ἀποτελέσωσι τὴν βάσιν τοῦ μεσαιωνικοῦ κάστρου, ἀφ' ὧν δύνανται νὰ διακριθῶσιν εὔκόλως. Εἴδομεν μέρος στογγύλου πύργου ἔτι καὶ νῦν ὅρθιον ὑπερθεν τῶν τειχῶν, εἰς οὓς τὸ ἐνδότερον ἡτο πεφυτευμένος σῖτος. 'Υπόγειον ἐκκλησύδριον, ἔχον διεξιὰ τῆς εἰςόδου, [καθ' ἣν εἴθισται παρὰ τοῖς καθολικοῖς] δοχεῖον δι' ἥγιασμένον ὕδωρ καὶ τὰ λείψανα τῆς παλαιᾶς διακοσμήσεως τοῦ νάρθηκος, ἐφαίνετο χρησιμεῦον ὡς μαγειρεῖον. 'Ατσιγκάνων ἡ ποιμένων. δύο δὲ ἀλλαι ἐκκλησίαι ὑπαίνειοι μαρτυροῦσι τὴν εὐλάβειαν τῶν Φράγκων σταυροφόρων καὶ τῶν ἀλλως ἀγρίων. Ισπανῶν καθολικῶν τῶν ποτὲ δεσποσάντων τοῦ φρουρίου ἐκείνου. Καὶ μακρὸν δὲ χρόνον μετὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν τὸ κτίον ἐξηκολούθησε χρησιμεῦον ὡς φρούριον. "Οτ' ἐξερράγη ἦ ἐλ-

ληνικὴ ἐπανάστασις, τὰ Σάλωνα ἥσαν ἡ πρώτη πόλις τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἡ κυριεύθεισα ὑπὲ τῶν ἐπαναστατῶν, καὶ οἱ Τοῦρχοι κάτοικοι ἔφυγον τύτε εἰς τὸ ἀρχαῖον φρούριον καὶ ἐκράτησαν αὐτὸ ἕως ἀπέβαλον τὸ κάτωθεν τοῦ κάστρου φρέαρ. Κατὰ τὴν διάβασιν ἥμιῶν αἱ γυναικες ἱσχολοῦντο ἀντλοῦσαι ὕδωρ ἐκ τοῦ ὠραίου ἐκείνου ἀρχαίου φρέατος, αὐταί τε δὲ καὶ ὅλα τὰ Σάλωνα κατέλειπον τὰ ἔργα αὐτῶν, ὅπως ὕδωσι τίνες ἥσαν οἱ σπάνιοι ἐκεῖνοι ξένοι, ἐπειδὴ τὰ Σάλωνα εἶνε γνωστὰ εἰς τοὺς πλείστους πολὺ μᾶλλον ἐξ φωτογραφιῶν ἢ ἐξ αὐτοψίας.

Ἐπιστρέψαντες δὲ εἰς τὴν αὐτὴν ὁδόν, δι' ἣς εἴχομεν ἔλθει, **παρεκάμψαμεν** αὐτὴν ἀριστερὰ καὶ μετέβημεν εἰς τὸ Χοισσό, τὸ ὑπαρὸν χωρίον τὸ διασῶζον τὸ ὄνομα καὶ τὴν θέσιν τῆς ἀλλοτε ὄνομαστῆς Κρίσσης, ἦτις ἡτο ἀρχαιοτέρα καὶ αὐτῶν τῶν Δελιρῶν. Ἐκεῖ δὲ ἀνήλθομεν διὰ τῆς ἀποτόμου μὲν ἀλλ' εὐθείας καὶ βραχυτέρας ἥμιονικῆς ἀτραποῦ τῆς ἀγούσης διὰ τοῦ λόφου εἰς τὸ νέον χωρίον Καστρί.

Τὸ νέον χωρίον Καστρὶ ὀφείλει τὴν γένεσιν εἰς τοὺς Γάλλους, οἵτινες, ὅτε ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα ν' ἀνασκάψωσι τοὺς Δελφούς, κατηδάφισαν μὲν τὸ παλαιὸν Καστρί, ὅπερ εἶχεν κτισθῆ ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἴστορικοῦ χώρου, μετέθεσαν δὲ τοὺς κατοίκους εἰς τὸ νέον χωρίον τὸ κτισθὲν ἐπίτηδες χάριν αὐτῶν ἐν ὠραίᾳ καὶ ἀνοικτῇ θέσει, ἀφ' ἣς ἐπισκοπεῖται ὁ Κορινθιακὸς κόλπος. Εἶδον δὲ μεγάλας μεταβολὰς ἐν Δελφοῖς ἀπὸ τῆς τελευταίας μου ἐν ἔτει 1894 ἐπισκέψιεως. Τότε αἱ Γάλλοι εἰργάζοντο ἀπὸ δύο περίπου μόνον ἔτῶν, καίτοι δὲ εἶχον γείνει ἵκαναι μεγάλαι ἀνακαλύψεις, ὃν μεταξὺ καὶ τοῦ "Υμνου τοῦ Ἀπόλλωνος, οἱ Δελφοὶ ὃς σύνολον συνέκειντο ἀκόμη μόνον ἐκ θεμελίων ἀρχαίων κτιρίων. Τὴν σήμερον δὲ ἡ προθεσμία τῶν γαλλικῶν ἀνασκαφῶν ἔχει λήξει, καὶ αἱ ἀπηρχαιωμέναι περιγραφαὶ τῶν περιηγητικῶν ὅδηγῶν στεροῦνται πάσης ἀξίας μετὰ τὴν κατ' οὖσίαν συντέλεσιν τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ὠραίου νέου μουσείου, ἐν ᾧ εἶνε συνειλεγμέναι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄπασαι αἱ πολύτιμοι ἀρχαιότητες αἱ ἀνακαλυφθεῖσαι ἐν Δελφοῖς. Τέσσαρες τούλαχιστον ὥραι ἀπαιτοῦνται ἔστω καὶ δι' ἐπιπολαίαν ἐπίσκεψιν τῶν ἐρειπίων, ὅτινα πλέον ἔχουσι τελείως ἀνασκαφῆ διὰ τῆς γαλλικῆς καρτερικῆς φιλοπονίας, δι' ἣς ἀπεδόθη δίκη εἰς τὴν πρὸ εἴκοσι καὶ δύο αἰώνων ἐπιδρομὴν τοῦ Βρέννου καὶ τῶν ὑπ' αὐ-

τὸν Γαλατῶν. Ἐπὶ διαφόρων ἐπαλλήλων ἐπιπέδων ὑψοῦνται ἐν τῇ πλευρᾷ τοῦ ὄρους τὰ ἔρείπια τῶν κτιρίων τῶν ἀνακαλυφθέντων ὑπὸ τῶν Γάλλων. Πράγματι δὲ διάγοι τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαίων τόπων ἐμποιοῦνται πολλαὶ αἴσθησιν οἵαν οἱ Δελφοί. Ἡ ἐπιβλητικὴ σιηνογραφία, αἱ δύο μεγάλαι ἀδενδροι καὶ ἀκτινοβόλοι ἀπορροῶγες τῶν Φαιδριάδων, ἡ κάτωθι βαθεῖα φάραγξ, ὁ ὑπερθεντικὸς γλαυκὸς οὐρανός, ταῦτα πάντα ἡθελον ἀρκέσει νὰ καταστήσωσι τοὺς Δελφούς ἀξέιους προσοχῆς, καὶ ἀν δέν εἶχον ἴστορίαν. Ἀλλὰ περὶ τὸν χῶρον ἔχεινον πλανᾶται ἀπαράμμιλος πλοῦτος ἴστορικῶν ἀναμνήσεων. Ἐδῶ ὑπετίθετο, ὅτι ἡτο ὁ ὅμφυλος τοῦ κόσμου, τὸ αἰδεσμόν ἰερὸν τῆς ὑπερφυσικῆς δυνάμεως· ἐδῶ οἱ δύο μεγάλοι βράχοι κατερράγησαν ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ κατειργάσαντο καταστροφὴν κατὰ τῶν συνδαιτιμόνων τοῦ Ξέρξου. Ἐδῶ, ἐπὶ αἰῶνας δλους αἱ ἔλληνικαι πόλεις καὶ αὐτοὶ οἱ πλουσιώτατοι τῶν ἥγεμόνων τῆς Ἀσίας ἔστελλον ἀντιπροσώπους διὰ νὰ συμβουλευθῶσι τὴν Πυθίαν. Ἐδῶ ἐμηχανεύοντο οἱ μαντικοὶ ἔκεινοι ἔξαμετροι, οἵτινες ἦσαν πάντοτε ἀψευδεῖς, ἐπειδὴ ἦσαν πάντοτε σκοτεινοί. Ἐδῶ κατὰ μῆκος τῆς ἰερᾶς ὅδοῦ ἦσαν συνεσωρευμένοι θησαυροὶ οἵους μόλις δύναται νὰ συναθροίσῃ τὸ Βατικανὸν παρὰ τῶν μάλιστ' ἀφοσιωμένων εἰς αὐτὸ πιστῶν, καὶ ἐδῶ ἔξησκεῖτο σύστημα δωροδοκίας ὑπενθυμίζον εἰς ἡμᾶς τοῦτο μὲν τὴν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἔξωνησιν τῶν παπῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ὡνίους χρησμοὺς ἐνίων νεωτέρων δῆθεν δργάνων τῆς κοινῆς γνώμης. Καὶ ταῦτα διότι πράγματι οἱ Δελφοὶ ἦσαν ἀμα μὲν τὸ ἔλληνικὸν Βατικανόν, ἀμα δὲ ὁ ἔλληνικὸς τύπος.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν μόνον οἱ σθεναροὶ ἀνδρες δέν ἔλλαμβανον ὑπὸ δψιν τὸ μαντεῖον, ἀλλὰ τέλος ἐπαυσαν χρηστηριαζόμενοι καὶ αὐτοὶ οἱ δεισιδαίμονες. Ο Σύλλας, ὅστις εἰς τοὺς Ἀθηναίους, εὐγλώττως ὑκομιμνήσκοντας τάρχαῖα κλέα τοῦ Μαραθῶνος, εἶχεν εἶπει, ὅτι εἶχεν ἔλθει ἵνα τιμωρήσῃ ἀποστάτας καὶ οὐχὶ νὰ διδαχθῇ ἴστορίαν, ἐπλήρωσε τὰς δαπάνας τῆς ἐναντίον τῆς Ἐλλάδος ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐκ τοῦ δελφικοῦ θησαυροῦ, δὲ θεοδόσιος μὲ δλῆν τὴν δρμὴν Ἰσπανοῦ ἔκλεισε τὸ στόμα τοῦ εἰδωλολατρικοῦ μαντείου, καὶ διὰ παραδόξου εἰρωνείας τῆς τύχης δὲ Τούρκος πορθητὴς τῆς Κωνσταντινοπόλεως ἔσχισε διὰ τοῦ ἕίφους τὴν βάσιν τοῦ δελφικοῦ τρίποδος τοῦ ἐτι ἴσταμένου ἐν τῷ ἴπποδρόμῳ τῆς πρωτευούσης τῶν σουλτάνων. Ο μεσαιωνικὸς περιηγητὴς Βενιαμίν δὲκ Γευδέλης εὔρεν εἰρην-

κὴν παροικίαν Ἰουδαίων γεωργῶν ἐνταῦθα, ὅτε περιώδευε τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα, μετὰ δ' ἔνα αἰῶνα τὸ Καστρὶ ἀνῆκεν εἰς τὸν δημοσιεύτον ἑλληνικὸν οἶκον τῶν Μελισσηνῶν, ὃν τὸ οἰκόσημον ἐνθυμίζει ἡμᾶς τὰς μελίσσας τοῦ οἰκοσήμου τοῦ οἴκου Βαρβερίνη. Καὶ τότε, ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀχλύος τῆς Ἑλλάδος, οἵ ἀμαθεῖς ἀγρόται ἥλιθον καὶ ἔκτισαν τὰς καλύβας αὐτῶν ἵπερθεν τινῖναιοῦ καὶ τῶν θησαυρῶν, τὸ ἀληθὲς ὄνομα τῶν Δελφῶν ἐξέλιπεν ἐκ τοῦ χωρίου καὶ ἐκεῖ ὅπου ἡ Πυθία ἐμαγείρευε καὶ ἐξήγγελε τοὺς ἔξαμετρους αὐτῆς ἐξησκήθη ἡ χρησιμωτέρα τέχνη τῆς μαγειρείας ὅβε λίου ἀμνοῦ.¹ Ολίγοι δὲ μαυρισμένοι τοῖχοι πλησίον τοῦ ὑψηλά κει μένου Σταδίου καὶ εἰς οἰκίσκος, δ τοῦ φύλακος, εἶνε τὰ μόνα λείψαντα τοῦ παλαιοῦ Καστρίου.
